# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĖ PRENUMERĂ:

la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

**Nr. 261** *Vinerĭ, 27 Noemvre (9 Decemvre).* **1887.**


## Braşovŭ, 26 Noemvre 1887.

Părerea, ce amŭ esprimat'o erĭ asupra comunicatului oficiosŭ apărutŭ în „Fremdenblatt“, o vedemŭ împărtăşită şi de foile din Viena şi Pesta, ce ne-au sositŭ cu posta de adĭ.

Situaţiunea s'a posomorîtŭ din causa atitudinei amenințătóre a Rusiei. Acésta se accentuézĕ adĭ, ca nicĭodată până acum, de către diarele memorate.

„Seriόse simptome,“ scrie „Neue freie Presse“ de Mercurĭ, „ne indică că în acele regiunĭ, unde se decide asupra sórtei monarchiei, se cumpĕnescŭ importante decisiunĭ. Archiducele Albrecht a sositŭ adĭ în Viena şi motivulŭ reîntórcerei sale dela Arco se pune în legătură cu mĕsurile militare, ce arŭ puté sĕ fiă impuse monarchiei de situaţiunea politică.

„Incă de multŭ, — adaugă numita fóiă — nu mai este secretŭ, că conducerea superióră a armatei urmăresce cu cea mai mare neîncredere îngrămădirea cea mare a trupelorŭ rusescĭ la graniţele austriace. Fantasia viuă a Ruşilorŭ e atrasă mereu de icóna ce şĭ-o zugrăvescŭ, cum nenumĕratele cete ale cavaleriei lorŭ uşóre se revarsă fără veste ca lăcustele peste Galiţia, năvălindŭ asupra acestei ţĕrĭ lipsită de apĕrare, distrugêndŭ drumurile de ferŭ şi căile de juncţiune, şi înaintândŭ fără resistenţă până în spinarea Carpaţilorŭ. Nu-i vorbă amŭ puté des preţui astfelŭ de lăudăroşii, dér cu tóte astea suntemŭ neliniştiţĭ décă soldaţii ruşĭ se îngrămădescŭ în masse totŭ mai dese în apropierea imperiului nostru. Acéstă concentrare pare că e privită şi de către guvernulŭ austriacŭ ca o turburare morală a păcii, căcĭ cu celŭ mai apăsatŭ tonŭ se vestesce adĭ într'unŭ comunicatŭ oficiosŭ, că décă se vorŭ continua concentrările rusescĭ, Austria va fi constrînsă sĕ pună întrebarea, că óre grija imperiósă pentru siguranţa monarchiei nu cere şi din partea nóstră mĕsurĭ corĕspundĕtóre, pentru ca sĕ nu rĕmânemŭ îndĕrĕtŭ faţă cu pregătirile ameninţătóre şi cu totulŭ neprovocate ale vecinului.“

„Asemenĭ cuvinte“ — dice „N. fr. Presse“ — „potŭ fi astădĭ numai unŭ avertismentŭ; *dér celŭ ce le a pronunţatŭ odată, póte fi uşorŭ constrînsŭ, de a păşi pe puntea, care duce la faptă.*“

Fóia vienesă apeléză mai departe la precauţiunea politică, ce o recomandă guvernului pe lângă precauţiunile militare, şi esprimă părerea, că orĭ ce lovitură ce s'ar îndrepta în contra Austriei, ar fi privită în Germania ca unŭ semnalŭ pentru luptă, căcĭ puterea germană se razimă adĭ pe alianţa cu Austria.

Vorbindŭ de alianţa monarchiei nóstre cu Germania, „N. fr. Presse“ ajunge la conclusiunea, că décă nu se va sfărâma întregŭ fundamentulŭ politicei austriace, nu e cu putinţă, ca relaţiunile Germaniei cu Rusia sĕ se fi îmbunătăţitŭ în urma visitei Ţarului, când Austria se vede silită a se gândi la mĕsurĭ militare din causa îngrijirei ce i-o insuflă intenţiunile rusescĭ.

„Nu putemŭ sĕ presupunemŭ“, dice „N. fr. Presse“, „ca bărbaţii noştri de statŭ sĕ urmărescă o politică, care ar provoca unŭ duelŭ între Austria şi Rusia, *pe când aliaţii noştri arŭ rĕmâné simplĭ privitorĭ.* Décă dér contele Kalnoky este îngrijatŭ pentru siguranţa monarchiei, atuncĭ şi principele Bismark trebue sĕ se témă de o ameninţare a graniţelorŭ germane“.

Numita fóiă arată mai departe, cu câtă moderaţiune a procedatŭ guvernulŭ austro-ungarŭ în afacerile orientale şi cum s'a străduitŭ sĕ rĕmână între marginile tractateloru şi sĕ nu provóce pe Rusia, şi finesce apoi cu următórele cuvinte:

„Situaţiunea érăşĭ s'a posomorîtŭ. Austria se razimă pe o politică de abţinere şi are aliaţĭ puternicĭ. Alăturĭ cu imperiulŭ germanŭ încă totŭ ne tememŭ de rĕsboin cu devastările şi crudimile sale, dér nu ne tememŭ de nicĭ unŭ duşmanŭ. Décă Rusia va ataca pe Austria, se va isbi şi de vĕrfulŭ baionetei germane. Numai pe acésta se mai radimă credinţa nóstră în pace. Décă însĕ amŭ fi greşiţĭ în acéstă aşteptare, atuncĭ monarchia nóstră ar fi în ajunulŭ unorŭ timpurĭ grele.“

Totŭ cam în direcţiunea acésta, deşi cu multŭ mai mare optinismŭ, tractéză cestiunea şi fóia guvernului unguréscŭ „Pester Lloyd“ de Marţĭ. Acéstă fóiă constată mai ântâiu, că Ţarulŭ numai cu privire la Germania a datŭ ordinŭ foilorŭ rusescĭ ca sĕ-şĭ modereze limbagiulŭ, dér nu şi cu privire la Austro-Ungaria, şi că cu tóte acestea guvernulŭ rusescŭ nu încetéză de-a concentra trupe la graniţele germane şi austriace. Parola dilei, dice „Pester Lloyd“, este: „sĕ veghiămŭ“, ér câtŭ pentru pofta de rĕsboiu a cercurilorŭ rusescĭ speră, că ele şĭ-o vorŭ pierde, décă vorŭ cumpĕnì, că Rusia este adĭ isolată şi că stă faţă cu puternica ligă de pace. In fine declară, că cu tótă seriositatea situaţiuncĭ şi cu tótă atitudinea ameninţătóre a Rusiei nu póte crede încă că rĕsboiulă ar fi devenitŭ inevitabilŭ.

## Concentrările rusescĭ la graniţa Austro-Ungariei.

Articolulŭ oficiósei „Fremdenblatt“ din Viena, ce ni s'a semnalatŭ erĭ prin telegramă, este următorulŭ:

Deja de câtva timpŭ se ivescŭ scirĭ despre mĕsurĭ militare din partea Rusiei, care ar avea de scopŭ întărirea trupelorŭ rusĕscĭ din guvernămintele de către graniţa austro-ungară. Aceste scirĭ le-amŭ aflatŭ mai precisŭ în timpulŭ din urmă în foi germane bine informate şi ar fi directŭ şi autorisatŭ adeverite din partea Rusiei, décă s'ar dovedi ca corectŭ, că se înregistréză şi în fóia oficială »Dniewik Warszavski«, care de sigurŭ aduce numai scirĭ militare autentice. Anume se dice că fóia din Varşovia adeveresce datele, că aceste întărirĭ de trupe destinate pentru guoernămêntulŭ Varşovia suntŭ: divisiunea 13 de cavaleriă din Moscva, bateriile 20 şi 22 de artileriă călăréţă şi unŭ regimentŭ de cazacĭ de Orenburg, care în parte au şi sositŭ deja în garnisónele lorŭ cele nouĕ. Ce asemenea spune „Kreuzzeitung“ că în Grodno a sositŭ ca garnisónă unŭ regimentŭ întregŭ. Numita fóiă mai înregistréză şi sgomotele despre fortificaţiunile dela Narew şi Bug.

Aceste scirĭ arŭ sta în contrastŭ cu iubirea de pace accentuată din tóte părţile şi cu speranţele într'o reacţiune lămuritóre şi liniştitóre în urma întêlnirei de deunădĭ în Berlinŭ. Cu tóte astea ar fi sĕ aşteptămŭ întru câtŭ acéstă întêlnire va influinţa asupra mĕsurilorŭ, ce e posibilŭ că s'au luatŭ încă sub alte presupunerĭ. Ce privesce pe Austro-Ungaria, pentru ea au valóre în deplină mĕsură cuvintele esprimate atâtŭ de clarŭ şi energicŭ în discursulŭ de deunădĭ alŭ tronului germanŭ despre hotărîta înclinare d'a nu turbura pacea vecinilorŭ sĕi prin atacurĭ volnice.

Orĭ-ce amicŭ sincerŭ alŭ păcii ar puté regreta adêncŭ, *décă Rusia concentrândŭ mereu şi de aci încolo trupe ar face sĕ ne tememŭ de o seriósă ameninţare a graniţelorŭ nóstre şi ne-arŭ sili sĕ punemŭ întrebarea, că óre grija imperiósă pentru siguranţa monarchiei nu cere şi din partea nóstră sĕ luămŭ mĕsurile corĕspundĕtóre, pentru ca sĕ nu rĕmânemŭ îndĕrĕtŭ faţă cu pregătirile ameninţătóre şi cu totulŭ neprovocate ale vecinului?*

## România şi alianţele Germaniei.

Sub acestŭ titlu, „Correspondance de Vienne“ publică următórea corespondinţă ce i se trămite din Bruxelles:

D. de Bismark pare că uită cu totulŭ faimósa macsimă: Cine îmbrăţişéză prea multŭ, strînge rĕu. Intreita alianţă nu'i este de ajunsŭ, După ce a făcutŭ pe Austro-Ungaria şi pe Italia sĕ intre în cerculŭ politicei sale, caută acum sĕ facă sĕ intre una după alta în acestŭ cercŭ şi Englitera, România şi Spania, şi chiar Belgia şi Olanda. In ce modŭ va înţelege dênsulŭ a împăca interesele atâtŭ de contradictorii ale atâtorŭ numeróse puterĭ? Cum mai cu sémă voesce sĕ alieze neutralitatea Belgiei cu angagiamentulŭ ce ea ar trebui sĕ ia pentru a susţiné politica întreitei alianţe? Acestea suntŭ cestiunĭ pe carĭ unŭ omŭ de statŭ atâtŭ de esperimentatŭ ca d. de Bismark a trebuitŭ evidentŭ sĕ şi le pună mai înainte d'a intra în negocierĭ cu miniştrii belgianĭ, englesĭ şi românĭ.

Deja a trebuitŭ sĕ fiă însciinţatŭ de resistenţa ce proiectele sale au provocatŭ la Bucurescĭ, unde opiniunea publică s'a pronunţatŭ în contra lorŭ în modulŭ celŭ mai categoricŭ. In adevĕrŭ, sĕ scie că d. Brătianu avea, acum două lunĭ, intenţiunea d'a se duce la Berlinŭ. Dér singura anunţare a acestei călĕtorii a pricinuitŭ în România o astfelŭ de emoţiune, încâtŭ primulŭ ministru a trebuitŭ sĕ renunţe la ea.

Este adevĕratŭ că se afirmă, că unŭ tratatŭ ar fi cu tóte acestea încheiatŭ prin corespondinţă, a se sci în ce mĕsură România va fi angagiată se intervină în casŭ de complicaţiunĭ în Orientŭ. Trebuie ca esperienţa s'o fi învĕţatŭ că, în tratatele încheiate cu d. de Bismark, nimenĭ n'a câştigatŭ nicĭodată nimicŭ. Singură Germania s'a folositŭ întotdéuna în modulŭ celŭ mai esclusivŭ; aliaţii sĕi însĕ nicĭodată. Trebuie sĕ sperămŭ pentru România că ómenii sĕi de statŭ n'au uitatŭ acésta.

Câtŭ pentru marchisulŭ de Salisbury, dênsulŭ şĭ-a adusŭ aminte d'acésta. Invitatŭ asemenea de cancelarulŭ a adera la întreita alianţă, primulŭ-ministru a făcutŭ cu multă politeţă sĕ înţelégă, că Englitera ar dori sĕ-şĭ păstreze deplina şi întréga libertate de acţiune.

Se scie că totŭ acésta este şi atitudinea pe care Rusia o păstréză cu energiă dela suirea pe tronŭ a Ţarului Alecsandru III; şi tóte manoperile cancelarului Germaniei nu vorŭ putea sĕ schimbe nimicŭ. In resumatŭ din şése marĭ puterĭ carĭ au luatŭ parte la congresulŭ din Berlinŭ, trei suntŭ de o parte şi trei de alta. Europa se află adĭ, ca şi în anulŭ trecutŭ, împărţită în două tabere. Acésta este o situaţiune, care lasă sĕ se prevadă seriόse complicaţiunĭ. Orĭ ce s'ar dice, acésta nu este d'ajunsŭ pentru a asiguua pacea Europei. Viitórulŭ ne va spune décă acésta este d'ajunsŭ pentru a asigura menţinerea supremaţiei germane.

## Cehii şi politica oficială a monarchiei.

In dilele trecute s'a ţinutŭ în Praga o adunare convocată de clubulŭ Cehilorŭ tinerĭ, la care au luatŭ parte peste 800 de persóne. Au vorbitŭ deputaţii Vasty, Engel, Eduard şi Iuliu Gregr. Étă darea de sémă ce o face „L'Autriache slave et roumaine“ despre acéstă adunare:

După unŭ discursŭ remarcabilŭ alŭ d-lui Vasty contra politicei esterióre a contelui Kalnoky, luà cuvêntulŭ d-lŭ Ed. Gregr şi făcù aspre imputărĭ deputaţilorŭ din clubulŭ Gehilorŭ bĕtrânĭ, cărora patriotismulŭ şi calitatea lorŭ de representanţĭ ai poporului cehŭ le impunea datoria de a declara pe faţă înaintea Europei întregĭ, în delegaţiunĭ, că alianţa cu Germania li se pare desastruósă pentru Austria şi că o detestă marea maioritate a popórelorŭ imperiului.

După acestŭ discursŭ luà cuvêntulŭ d-lŭ I. Gregr, proprietarulŭ fóiei „Narodni Listy«. Discursulŭ şi-lŭ introduse arătândŭ tóte greşélele politicei oficiale, Cabinetul Taaffe n'a avutŭ nicĭodată sincerŭ intenţiunea de a realisa egalitatea de drepturĭ a diverselorŭ naţionalităţĭ ale imperiului, ce şĭ-o înscrisese în capulŭ programului. Cei din Viena dela restabilirea dualismului n'au încetatŭ a'şĭ imagina, că arŭ puté reduce naţiunea cehă la rolulŭ, ce îlŭ impunŭ Maghiarii adĭ Slovacilorŭ şi Românilorŭ din Transilvania. (Vii aclamaţiunĭ au isbucnitŭ la acéstă declaraţiune.) I. Gregr dise că e urgentŭ a convoca reuniunĭ de alegĕtorĭ în tótă ţéra, pentru ca acestia sĕ învite pe representanţii lorŭ, carĭ urméză acéstă politică desastruósă, a resemna la mandatulŭ lorŭ şi a ceda loculŭ cetăţenilorŭ mai îngrijaţĭ de demnitatea şi de interesele naţiunei cehe.

In fine preşedintele adunării, d-lŭ Tilser, a pusŭ la

votŭ o moțiune, care blaméză politica urmată până adĭ de clubulŭ Cehilorŭ bĕtrânĭ și care preconiséză mĕsurile propuse de I. Gregr. Moțiunea a fostŭ primită cu unanimitate.

## SCIRILE ȚILEI.

După cum scrie »Bud. Hirlap«, cercurile conducĕtóre ale orașului Deșiu, afară de fișpanulŭ, suntŭ *în contra strămutărei episcopiei române gr. cat. din Gherla la Gherla,* din causă că episcopia pretinde sĕ ii se dea gratuitŭ celŭ mai frumosŭ locŭ din orașŭ, o parte din teritoriulŭ pe care se face astădĭ tĕrgulŭ, care cuprinde mai multe jugĕre. „Orașulŭ Deșiu — țice fóia unguréscă — care pe lângă tóte că este încunjuratŭ de 5 naționalitățĭ străine, mai vĕrtosŭ de Valahĭ, a sciutŭ sĕ-șĭ păzéscă neschimbatŭ caracterulŭ sĕu maghiarŭ, — privesce cu ochĭ timidĭ acéstă pornire, temĕndu-se, că mai curĕndŭ orĭ mai tărțiu se va românisa și că încuibându-se acolo Daco-Românii, aceștia vorŭ face presiune asupra elementului maghiarŭ.“ — Mare-i dragostea ungurésca pentru Românĭ!

—x—

Representanța comunală din *Macău,* mâhnită de atâta disprețŭ din partea comitetului administrativŭ comitatensŭ, care a impusŭ din nou comunei pe suspendatulŭ căpitanŭ alŭ poliției Cseresnyes, a ordonatŭ contra acestuia cercetare disciplinară și l'a suspendatŭ de nou din postŭ cu o maioritate de 75 voturĭ. Primarulŭ a fostŭ avisatŭ a esecuta imediatŭ conclusulŭ. Fișpanulŭ a substituitŭ pe Cseresnyes cu protonotarulŭ Bokos. — Unde-i solidaritate, trebue sĕ fiă isbêndă.

—x—

După cum comunică foile unguresci, se vorŭ pensiona o mulțime de funcționarĭ, 80—90, dela căile ferate, sub pretextŭ că *nu sciu unguresce* Dér fiindŭ că se pensionéză funcționarĭ ca: Dworak, Figur, Firon, Gulich, Hermann, Hofmann, Kolibal, Lakic, Mancha, Schmidt, Steiner și Wrba, precum spune „Neues Pester Journal«, carĭ *sciu unguresce,* causa pensionării lorŭ e că nu suntŭ Ungurĭ. — Incă o bună lecțiune pentru acei naivĭ carĭ credŭ, că sciindŭ unguresce potŭ trăi ca funcționarĭ.

—x—

In curĕndŭ *va espira tratatulŭ de comerțŭ* dintre *Austro Ungaria* și *Turcia.* După cum spune o corespondență din Constantinopolŭ către »Pol. Korr.«, tractările pentru încheiarea unei convențiunĭ nouĕ s'au începutŭ, dér nu e speranță sĕ se ajungă în curĕndŭ la o ințelegere, deóre-ce în urma tractărilorŭ înaintate, totŭ pentru încheiarea unei nouĕ convențiunĭ, între Turcia și Anglia de o parte și între Turcia și Franța de altă parte, térĕmulŭ pentru tractările cu Austro Ungaria a devenitŭ fórte greoiu. Turcia vrea, afară de acésta, sĕ îngreuieze cu marĭ taxe importulŭ chibriturilorŭ, avĕnd intențiunea sĕ înființeze și sĕ esploateze în regiă fabricĭ proprii de chibriturĭ. Rĕu stămŭ cu raporturile comerciale mai în tóte direcțiunile.

—x—

*Aniversarea a 70-a a țilei natale a I. P. S. S. Metropolitului Bucovinei și Dalmației, Silvestru Morariu Andrievicíu,* s'a serbatŭ Sâmbătă în 14/26 Noemvre a. c. prin oficiarea unei liturgiĭ solemne în biserica catedrală din Cernăuțĭ și prin felicitările căldurose, ce i s'au rostitŭ I. P. S. S. prin P. C. S. părintele archimandritŭ diecesanŭ Ciupercoviciu în numele intregei diecese și a întregului presbiteriu din Cernăuțĭ, ce era adunatŭ în sala ședințeiorŭ consistoriale din reședința metropolitană. Prea sânțitulŭ metropolitŭ a rĕspunsŭ, că în etatea, în care se află, doresce sĕ se simță fiă-care din cei de față așa de sănătosŭ, când va ajunge acea vĕrstă, cum sa află singurŭ. „Déră — țice — „pe lângă sănătate se mai cere pentru dulcéța vieții omenescĭ și voiă bună, și nicĭ asta n'ar lipsi, décă riurile vieții nóstre bisericescĭ, ce curgŭ pe acestŭ pămĕntŭ strămoșescŭ alŭ nostru, n'ar fi turbure, décă orisonulŭ bisericeĭ nóstre ar fi seninŭ!“ In cele următóre a arĕtatŭ apoi I. P. S. S. cu cuvinte adâncŭ pătrunțĕtóre relele, ce ne bântuie, și între viile aplause ale celorŭ de față a îndemnatŭ la »Concordiă« pentru ajungerea scopului comunŭ și la lĕpădarea tuturorŭ ambițiunilorŭ și intereselorŭ personale rĕu ințelese. Dea Dumnețeu sĕ fiă așa! esclamă „Revista Politică«.

—x—

Intre călĕtorii înecațĭ cu ocasiunea nenorocirei vaporului „Scholten“ aprópe de Dover se află și Jetti de 24 anĭ, Veronica de 11 anĭ, Ignaz de 3 anĭ și Eduard (la sînŭ) *Solander* din *Sătmarŭ.*

—x—

In sĕptĕmâna trecută era p'aci sĕ ardă reședința episcopală din *Caransebeșŭ.* Pompierii au isbutitŭ s'o apere și sĕ localiseze foculŭ la edificiulŭ numitŭ alŭ „statului majorŭ.«

—x—

Luĭ »Pester Lloyd« i se scrie din *Russkberg,* comitatulŭ *Carașŭ-Severinŭ,* că din camera de rechisite a societății minelorŭ de cărbunĭ din Ruschița s'a furatŭ multă dinamită, vr'o 25 de chilograme și 1600 de capse esplosive. Făptuitorii s'au descoperitŭ în persónele a trei băiașĭ românĭ, în locuința cărora s'a și găsitŭ tótă dinamita. Judecătoria e nedumerită sĕ scie, că ce au vrutŭ ei sĕ încépă cu dinamită.

—x—

In *Saschizŭ* bântue pojarulŭ între copii sasĭ. Scóla săséscă s'a și închisŭ încă dela finele lui Noemvre. Până la 2 Decemvre nu se bolnăvise nicĭ unŭ copilŭ românŭ.

—x—

Musicantulŭ ungurŭ Iosifŭ *Dandoczi* s'a spânțuratŭ la 4 Decemvre în *Clușiu,* orașulŭ Kulturegyletului ardeleanŭ. Elŭ încercase și mai nainte sĕ se omóre, tăindu-șĭ gâtulŭ de douĕ orĭ, în Turda și în Clușiu. Vindecându-se înse și perțĕndu șĭ încrederea în puterea cuțitului, ișĭ luă refugiulŭ la ștrengŭ, care-i și curmă viéța.

—x—

La 12 Decemvre n. *Sasii ardelenĭ* vorŭ serba în Sibiiu a 70-a aniversare a nascerei super-intendentului (episcopului) bisericei ev. conf. augsb. din Ardealŭ, Dr. *Daniil Teutsch.*

—x—

Se scie, că canoniculŭ *Racski,* amicŭ alŭ episcopului croatŭ Strossmayer, fusese alesŭ președinte alŭ *Academiei sudslave de sciințe,* dér guvernulŭ ungurescŭ cu maghiaronii croațĭ au făcutŭ totŭ posibilulŭ de n'a fostŭ intărită de corónă alegerea. Dreptŭ rĕspunsŭ guvernului ungurescŭ și maghiaronilorŭ croațĭ, Racski a fostŭ din nou alesŭ președinte, dér ne mai primindŭ acestŭ postŭ, fù alesŭ Paulŭ Muhics, fostŭ șefŭ de secțiune în guvernulŭ croatŭ, dér nu maghiaronŭ.

—x—

Societatea de lectură *„Andreiu Șaguna“* va ține *Ședință publică* Dumineca în 29 Noemvre st. v., în memoria Marelui Archipăstorŭ Andreiu, în sala cea mare a „Seminarului Andreianŭ« din Sibiiu. Inceputulŭ la 7 óre séra. Sibiiu, 23 Noemvre 1887: *Comitetulŭ aranġiatorŭ.* Oferte mărinimóse se primescŭ cu mulțămită și se vorŭ chita pe cale publică. — Programulŭ: 1. »*Rugăciune*«, corŭ de C. M. v. Weber, esecutatŭ de corulŭ societății. 2. *„Cuvêntŭ ocasionalŭ“,* rostitŭ de Ioanŭ Tecu-lescu, clericŭ curs. III. 3 *„Dumbrava roșie“,* — p. V. — legendă de V. Alexandri, declamată de Irimie Iliescu, clericŭ curs. II. 4. *„Colindă“,* (O ce veste minunată), cânteсŭ poporalŭ întocmitŭ pentru corŭ de G. Dima, esecutatŭ de corulŭ societății. 5. »*Unele credințe deșerte la Românĭ și urmările lorŭ*«, disertațiune de Alimpiu Oprea, clericŭ curs. III. 6. »*Papinianŭ și Vespasianŭ*«, dialogŭ de I. Negruzzi, predatŭ de Ionŭ Teculescu, clericŭ curs. III și Alemanŭ Galea, clericŭ curs. II. 7. »*Sunt soldatŭ românŭ*«, cânteсŭ poporalŭ întocmitŭ pentru corŭ de G. Dima, esecutatŭ de corulŭ societății.

—x—

*Tergulŭ anualŭ* din țilele trecute ținutŭ în *Saschizŭ* (Sacsido) a fostŭ de totŭ slabŭ. Pe când altă dată se aduceau câte 4—5000 vite, de rĕndulŭ acesta abia au trecutŭ peste 1000, dintre care s'au vĕndutŭ v'o 400 cu prețurĭ de totŭ eftine. Mai bine s'au vĕndutŭ porcii grașĭ, carĭ au fostŭ cumpĕrațĭ de Românĭ din ținutulŭ Sibiiului. S'au vĕndutŭ și multe mere pentru Germania cu bune prețurĭ, maja metrică cu 3 fl. 60 cr. — De n'ar păți-o Românii, sĕ le confisce finanții unguresci porcii sub pretextŭ că suntŭ adușĭ din România ca »contrabandă“, cum o păți Grigorie Ionŭ!

**Literatură.** **Istoria Românilorŭ dela Mureșulŭ de josŭ** (dedicată d-lui Vinc. Babeșŭ) scrisă de *V. Grozescu,* broșura primă apărută în *Oradea mare,* tipografia lui Ottone Hügel, 1887. Cuprinsulŭ acestei broșure de peste 40 de pagine, formatŭ micŭ este: Introducerea despre începutulŭ Românilorŭ după inscripțiunĭ și date istorice; Cenadŭ, Sân-Nicolaulŭ mare, Comloșŭ, Igrișŭ, Saravolla

**Metodica scólei poporale** de *Dr. Petru Pipoșŭ* profesorŭ, partea I generală, apărută în *Aradŭ,* în tipografia Diecesei române greco-orientale, 1887. Cuprinsulŭ: In locŭ de prefață. O privire în istoria s'ólei. Problema scólei poporale. Raportulŭ scólei către fa iliă, biserică și statŭ. Sfera de activitate a scólei poporale. Invĕțămĕntulŭ. Obiectele de învĕțămĕntŭ. Metodulŭ învĕțămĕntului. Procesulŭ. Forma de învĕțămĕntŭ. Tonulŭ învĕțămĕntului. Principiulŭ didacticŭ cardinalŭ. Invĕțămĕntulŭ trebue sĕ fiă naturalŭ. Invĕțămĕntulŭ trebue sĕ se acomodeze după individualitatea elevilorŭ. Invĕțămĕntulŭ are sĕ fiă intuitivŭ. Invĕțămĕntulŭ are sĕ fiă clarŭ. Invĕțămĕntulŭ trebue sĕ stérnéscă în elevŭ interesŭ multilateralŭ. Invĕțămĕntulŭ trebue sĕ fiă adevĕratŭ. Invĕțămĕntulŭ trebue sĕ producă o cultură trainică. Reprivire. Disciplina. Calitățile învĕțămĕntului. Națiunea metodicei. — Acestŭ bogatŭ materialŭ alcătuesce unŭ volumŭ de peste 130 pagine și învĕțătorii găsescŭ în elŭ o călĕuză de mare valóre. Prețulŭ e 60 cr. séu 2 lei.

**Logofĕtulŭ Mateiŭ,** novelă de *Ionŭ C. Panțu,* a apărutŭ în broșură, în tipografia Alexi din Brașovŭ. Se află de vêndare la libraria Nicolae I. Ciurcu din locŭ, cu prețulŭ de 40 cr. — Novela descrie într'unŭ limbagiu fórte poporalŭ viața de pe Bărăganŭ, și anume din ju-dețulŭ Ialomița în România.

Valea-Bârgăului, 30 Noemvre 1887.

*Unŭ actŭ de dragoste ungurescŭ.* Onorate d-le Redactorŭ! Incă în anulŭ 1884 s'a fostŭ pusŭ din partea cărturarilorŭ românĭ din Valea-bârgăului bază la Reuniunea de lectură cu centrulŭ în Borgo-prundŭ. Și deórece ca membri ai Reuniunei s'au fostŭ inscrisŭ și câțiva

## FOILETONŬ.

### Dicționarŭ poporalŭ.

(Cuvinte românescĭ din jurulŭ Năsĕudului, de poporŭ grăite și totŭ pentru poporŭ alcătuite.)

adunate de dascălulŭ Iuliu Bugnariu.

1. *Belea*=nĕcazŭ, neplăcere d. e.

 Caută-țĭ tu casa ta,
 Ca sĕ nu dai de *belea!*

2. *Hăbarŭ*=nepăsare, indiferință; n'am hăbarŭ=nu'mĭ pasă, n'am grijă d. e.

 — Puică, nu'mĭ vorbi'nzădarŭ
 Trupulŭ meu n'are *hăbarŭ.*

3. *Vĕdană*=vĕdancă, fată căḑută, deflorată d. e.

 Stânse-mi-s'ar fi lumina
 Mai nainte d'ațĭ da mâna,
 Decâtŭ sĕ rĕmânŭ *vĕdană,*
 Fără casă, fără hrană,
 Fără milă de bărbatŭ
 Spre batjocura din satŭ!..
 (M. Pompiliu. Balade popor. rom.)

4. *Hăitașĭ*=haităi, vênătorĭ, pușcașĭ, pușcalăi (comuna Telciŭ lângă Năsĕudŭ) d. e.

 Șépte sute de hăitașĭ
 Și pe josŭ și călărașĭ!

5. *Giuruință*=giuruire, votŭ, prindere, apucare că vei face orĭ nu face asta și ceea d. e vei posti Vinerea, că nu vei lucra Joia, că nu vei da Marța din casă etc.

*Notă.* Când cutare-va muiere pune votŭ, adecă: sĕ giuruiesce, atuncĭ chiamă șépte babe bĕtrâne și părăsite de lucrurĭ próste, carĭ punêndu-se în genunchĭ pe fața căsii, înalță rugăciunĭ către Dumnețeu, ca giuruința făcută sĕ fiă bine primită.

6. *Vileagŭ, vilețiu*=obște, publicŭ; adunare obștéscă. Cuvêntulŭ „vileagŭ“, despre care se crede că ar fi formatŭ din unguresculŭ „világ=lume, ilŭ vedemŭ folositŭ și de către unii cronicarĭ vechĭ, carĭ au trăitŭ prin véculŭ alŭ XVIII. Așa d. e. Radu Popescu în Cronica sa, unde vorbesce despre Domnia a doua a Măriei Sale lui Nicolae Vodă, anulŭ 7226, țice între altele: .. „și făcêndŭ soborŭ mare la Metropolie, s'au cetitŭ în vilegŭ...«*) Totŭ astfelŭ vedemŭ folositŭ cuvêntulŭ „vilegŭ“ și la vorniculŭ Grigore Ureche.
 (A se vede Măcelulŭ dela Cosminŭ)

7. *Buntuzuire* (ca verbŭ și substantivŭ)=a strica buna întocmire, buna rĕnduială a unui lucru d. e a buntuzui vestmintele în ladă orĭ cărțile în dulapŭ etc.

8. *Hămnișagŭ*=falsitate, viclenie, vulpenie; înșelăciune, tâlhărie. D'aci adjectivulŭ »hamniș« din unguresculŭ „hamis«=falsŭ, viclénŭ, perfidŭ, vulpenețŭ, necredinciosŭ.

*) A se vedé „Fragmente de autorii românĭ vechĭ și modernĭ, de C. S. Stoicescu. Partea IV și V pag. 90.

9. *Ciufŭ,* ciufuluire (ca verbŭ și subst.)=batjocurire; desprețuire d. e.:

 Of! sărace bade prostŭ,
 Sărace, nebunŭ ai fostŭ,
 Tu-ai gânditŭ că te iubescŭ,
 Dér numai te *ciufulescŭ.*

10. *Hibă*=greșală, eróre, sĕmĕntă. De aci adjectivulŭ „hibașŭ“=defectuosŭ, cu scăderĭ.

11. *Baiu* (ung.)=nĕcazŭ, nevoie; grijă d. e. Multă hibă și multŭ baiu pe capulŭ nostru.

12. *Buiacŭ.* Se țice despre unŭ omŭ puținŭ truditŭ, puținŭ muncitŭ, omŭ desmerdatŭ, omŭ care nu'șĭ încape'n piele. *Buiecime*=desmerdare.

13. *Vrajbă*=larmă; cértă, sfadă, scârbă; împroșcare. De aci verbulŭ: a învrăjbi=a alunga pe cineva, a-lŭ proșca cu vorbe d. e. Șĭ-a învrăjbitŭ femeia și băieții.

14. *Ogașŭ* (ung.)=tăietura; loculŭ pe unde merge róta carului.

15. *Chiar'*=chiar' d. e. Chiar' bine a venitŭ! chiar' bine a umblatŭ. (în Bănatŭ: bașŭ bine!)

16. *Zăvârșagŭ*=tulburare, neliniște d. e. Astădĭ suntŭ în lume mai multe *hămnișagurĭ* și *zăvârșagurĭ,* decâtŭ câte galițĭ p'unŭ hotarŭ!

17. *Șuhan* (ung.)= nicĭ odată, nicĭ când d. e.

 Cu mândra, care o am,
 N'oiu vedé raiulŭ *șuhanŭ.*

Pe alocurea se țice și „șuhănită“ d. e. Șuhănită nu lŭ mai vețĭ...!

streinĭ, între carĭ şi unŭ Săcuiu, Românii — bagŭ-sémă din dragoste către aceştia, ca să nu ḑică din neprecauţiune — i au datŭ Reuniunei titlulŭ de: *»Reuniunea de lectură internaţională din Valea-bărgăului.«*

Proiectulŭ de statutŭ alŭ acestei Reuniunĭ, îndată după punerea sa în viéţă, s'a şi trimisŭ ministrului de interne spre aprobare. Dér *ministrulŭ* se vede că a aflatŭ ceva pricină între §-ii statutului şi la prima ocasiune *l'a retrimisŭ statutulŭ* comitetului spre corectare. Intr'aceea în casă se nasce cértă şi neînţelegere, căcĭ vorba ceea: „nu mĕ lăsa să morŭ, că nu te-oiu lăsa să trăescĭ.“ Aşa şi în casulŭ de faţă Ungurulŭ, respective Săcuiulŭ, ca »nemnişŭ« şi representantŭ alŭ „ideii de statŭ ungurescŭ,« secundatŭ de cei câţiva streinĭ, nisuia a dirige trebile reuniunei după calapodulŭ ungurescŭ, ba chiar a da reuniunei o înfăţişare cu totulŭ ungurésca.

Românii, veḑĭ bine, nu putéu suferi acésta şi — deşi cam târḑiu — începură a căpăta minte, venindŭ adecă la convingerea, că cu *streinulŭ dintr'unŭ blidŭ nu e bine niciodată să mănâncĭ.*

Astfelŭ în şedinţa ţinută la 30 Maiu 1885 cărturarii românĭ decretară înfiinţarea unei Reuniunĭ de lectură purŭ românéscă. Proiectulŭ de statutŭ fără amânare se trimise pe calea administrativă ministrului spre aprobare. Dér ce să veḑĭ!?... *Ministrulŭ*, cu „dragostea« cu care întâmpină tóte afacerile românescĭ, totŭ cu aceeaşĭ întâmpină şi afacerea acestei Reuniunĭ române proiectate — *neaprobând'o* adecă, şi anume din motive fórte slabe, ba fără témă de păcatŭ potŭ ḑice, că chiar ruşinóse pentru unŭ ministru ce pretinde a sta în fruntea unui statŭ constituţionalŭ şi încă în veaculŭ alŭ XIX-lea.

Ca documentŭ lasŭ să urmeze aicĭ din vorbă în vorbă rĕspunsulŭ motivatŭ alŭ ministrului şi adresatŭ pe calea administrativă preşedintelui interimalŭ alŭ Reuniunei:

Dela supra-pretorele cercului Iadŭ.

Nr. 122/1886
fszb.

Onoratei primării comunale
în B.-Bistriţa.

In urmarea ordinaţiunei vice-comitelui cu Nr. 84/1886 eştĭ încunosciinţată spre a încunosciinţa pe presedintele Reuniunei române de lectură din Valea-bărgăului Simionŭ Monda, pentru mai departe încunosciinţare, că deórece pe lângă Reuniunea esistentă în Borgo-Prundŭ — avêndŭ în vedere împrejurările locale — înfiinţarea unei alte reuniunĭ nu se póte pretinde, escelenţa sa d-lŭ ministru de interne conformŭ rescrisului său d. d-to 31 Decemvre a. trecutŭ Nr. 1278 din acéstă pricină nu a putută provedé proiectulŭ de statutulŭ trimisŭ cu clausula de aprobare.

Bistriţă, la 9 Ianuarie 1886.

*Kaules* m. p. supra-pretorŭ.

Precum se póte vedé din scrisórea de mai susŭ, ministrulŭ a fostŭ bine informatŭ despre împregiurările localĭ din B.-Prundŭ, şi cum nu, când dóră Bánffy era basă în comitatulŭ Bistriţa Năsĕudŭ şi pe atuncĭ; şi aşa a avutŭ déră cine să'lŭ informeze pe ministru, şi apoi pe basa acestei informaţiunĭ nu a aflatŭ cu cale şi nicĭ echitabilŭ ca să aprobe statutele unei reuniunĭ înfiinţate de representanţii cărturarĭ ai unei poporaţiunĭ de peste 10,000 de locuitorĭ,—faţă de o reuniune— şi aceea mai numai cu numele — susţinută de 4—5 străinĭ importaţĭ.

Dér acésta e dragoste ungurésca şi învĕţaţĭ suntemŭ cu dânsa de mai bine de 10 anĭ de ḑile, de când se practiséză, şi mai alesŭ faţă de naţionalităţile nemaghiare — nu mai puţinŭ faţă şi de Românĭ, când e vorba de a'şĭ crea vr'unŭ aşeḑĕmêntŭ promovătorŭ de înflorirea şi ridicarea lui, fiă intelectuală séu materială.

Dér bunăvoinţa ministrului ungurescŭ nu s'a mărginitŭ numai la atâta. Câţi-va cărturarĭ românĭ şi mai alesŭ din generaţiunea mai tînĕră, vêḑêndŭ câtŭ de folositóre ar fi înfiinţarea unei bibliotecĭ poporale cu scopŭ de a rĕspândi gustulŭ de cetitŭ între poporatiunea română de pre acéstă vale, care în mare parte scie ceti şi scrie, întrunindu-se la 13 Martie a. c. într'o şedinţă, décretéză înfiinţarea unei bibliotecĭ poporale în Borgo-Prundŭ sub numele de: „Biblioteca poporală română din Valea-bârgăului“. Scopulŭ acestei bibliotecĭ era — după cum am mai amintitŭ — de a promova gustulŭ de cetire românéscă între poporaţiunea de pre acéstă vale. Cărţile pentru bibliotecă, precum şi foile periodice românescĭ aveau să se procure din contribuirile cărturarilorŭ românĭ din acéstă vale, precum şi a altorŭ Românĭ de bine ce s'arŭ fi înscrisŭ ca membri fondatorĭ séu ordinarĭ la acéstă bibliotecă şi nu mai puţinŭ şi din tacsele adunate pentru cetirea cărţilorŭ din bibliotecă — lucru firescŭ, mai multŭ numai dela cărturarĭ, căcĭ membrilorŭ din poporŭ cărţile aveau a se împărţi gratisŭ, afară de casulŭ când ei de bună voiă arŭ fi contribuitŭ câte câţiva crucerĭ.

Lucrându se unŭ proiectŭ de statutŭ, érăşĭ s'a trimisŭ ministrului spre aprobare în bună credinţă că ministrulŭ nu va pune nicĭ o pedecă înfiinţărei unei instituţiunĭ aşa de nevinovate şi atâtŭ de salutare.

Dér de „dragostea ungurésca“ nu amŭ fostŭ cruţaţĭ nicĭ de astă dată, ci pre calea administrativă *ni se înapoiază statutulŭ* însoţitŭ de următorulŭ rĕspunsŭ, pre care în traducere fidelă îlŭ lasŭ să urmeze aicĭ:

Nr. 6395—1887.
vice-comit.

Onoratului supra-pretoriatŭ alŭ cercului Iadŭ
în Bistriţă.

In urmarea înaltului rescrisŭ alŭ ministrului de interne reg. ung. d. d. 31 Augustŭ a. c. Nr. 591 proectulŭ de Statutŭ alŭ înfiinţândei bibliotecĭ poporale române din Valea-bârgăului dimpreună cu tóte aclusele, ţi se retrimite cu aceiaşĭ observare, ca să încunosciinţezĭ pe urzitorii acestei reuniunĭ, că deórece statutele-sŭ întocmai totŭ aceleaşĭ ca şi ale reuniunei de lectură, schimbându-se numai titlulŭ, cărora încă în anulŭ 1885 sub Nr. 1278 li s'au denegatŭ aprobarea, totŭ din aceeaşĭ pricină ca şi atuncĭ, ministrulŭ nu le-a putută provedea cu clausula de aprobare.

Bistriţă, la 9 Septemvre 1887.

*Lani* m. p.,
vice-comite.

Va să ḑică totŭ de »dragostea« reuniunei celorŭ 4—6 străinĭ importaţĭ, ministrulŭ nu a putută să aprobe statutulŭ unei instituţiunĭ promovătóre de binele a mai bine de 10,000 Românĭ. Frumósă „dreptate“ a ministrului ungurescŭ! Numai în Asia i-ai putea afla sĕmĕnŭ.

După tóte acestea opintirĭ fără succesŭ ale cărturarilorŭ românĭ din acéstă vale ar urma — după părerea unora — ca să lăsămŭ lucrulŭ într'atâta, pentru ḑile mai bune şi pentru unŭ guvernŭ mai echitabilŭ. Dér eu nu suntŭ de acéstă părere, şi totŭ ca mine — nu mĕ îndoiescŭ — cà vorŭ fi şi alţii. Ci acuma ar fi bine, ca preoţii şi învĕţătorii în bună înţelegere şi cu alţĭ cărturarĭ ce se află prin comune să se pună pe lucru fără amânare, şi să înfiinţeze pe lângă fiăcare şcólă confesională — înţelegŭ acolo unde nu suntŭ până acuma înfiinţate — câte-o bibliotecă, deórece acestea şi suntŭ prescrise prin lege şi prin statutele diecesane. Bibliotecile înfiinţate odată, ca să corĕspundă şi în faptă numelui ce-lŭ pórtă, ar trebui ca să fiă provĕḑute cu cărţĭ bune şi folositóre. Dér se nasce întrebarea, că pe ce să se procure acestea cărţĭ?! Lucru firescŭ că pe minciunĭ nu se potŭ procura, ci numai şi numai pe banĭ. Dér cum şi de unde să se adune aceştĭ banĭ?! Fiăcare preot localŭ precum şi învĕţătorŭ şi alţĭ cărturarĭ, să premérgă cu esemplu, să contribue care cât póte cu câţiva crucerĭ — fiă pe săptămână séu chiar pe lună pentru aceste bibliotecĭ şĭ-apoi fiăcare în cerculŭ sĕu de activitate să stăruiască pe lângă economii cu dare de mână din satŭ, ca să facă totŭ asemenea, şi numai ce ni-amŭ treḑi că în scurtŭ timpŭ avemŭ parale din care apoi s'arŭ putea provedea bibliotecile înfiinţate cu cărţĭ şi alte sirierĭ folositóre. Bibliotecile, după ce vorŭ fi provĕḑute cu cărţĭ, nu ar trebui să servéscă numai spre înfrumseţarea mobiliarului scólelorŭ, — după cum am putută constata acésta şi până acuma, acolo unde suntŭ deja înfiinţate, — ci ar trebui să se foloséscă în adevĕrŭ. Să se împărţéscă adecă cărţile, fiă gratuitŭ, fiă pentru tacsă de câţiva crucerĭ — sătenilorŭ din poporŭ, carĭ sciu ceti, ca astfelŭ în óre libere în duminecĭ şi sĕrbătorĭ cei cu râvnă să pótă trage folosŭ din ele cetindu-le.

Eră ca gustulŭ de cetire mai uşorŭ să se rĕspândéscă şi să prindă rădăcinĭ în poporulŭ de prin sate, ar fi bine ca în fiă-care satŭ să se pună în practică şi aşa numitele scóle de adulţĭ, unde adunându-se în Duminecĭ şi sĕrbătorĭ tineretulŭ satului, ba chiar şi bărbaţĭ în vârstă, preotulŭ localŭ şi învĕţătorulŭ orĭ alţĭ cărturarĭ să mérgă să le prelégă câte-va óre lucrurĭ bune şi folositóre şi totodată promovătóre de bunăstarea lorŭ morală şi materială şi să-i îndemne a ceti espunêndu-le folósele ce le potŭ trage din acésta. Eră ca mai uşorŭ să pótă atrage tineretulŭ la aceste scóle de adulţĭ şi să îndemne pe părinţĭ de a o face acésta, ar fi consultŭ şi frumosŭ ca în fiă-care comună din adulţĭ să se formeze câte unŭ chorŭ, care să cânte în biserică şi prin acésta să stîrnéscă între credincioşĭ voia de a cerceta şi biserica.

Ca tóte acestea instituţiunĭ folositóre să se pótă introduce şi practica cu succesŭ în fiă-care comună de pe acéstă vale, ba şi în alte părţĭ, să recere ca preoţii şi învĕţătorii precum şi alţĭ cărturarĭ să se pună pe lucru fără amânare şi cu abnegaţiune, căcĭ numai atuncĭ vomŭ puté ajunge cu succesŭ la ţintă, carea e de a cultiva poporulŭ opincarŭ şi numai aşa vomŭ puté face pe poporŭ să ne stimeze, décă va veni la convingerea că-i voimŭ binele şi ne interesămŭ de elŭ, precum şi ne armézâ cu încredere şi fără şovăire şi în alte întreprinderĭ de interesŭ naţionalŭ. — *bârgăuanulŭ.* —

**Necrologŭ. — Georgiu Angyelŭ,** consiliarŭ de Curte în pensiune, în etate de 81 anĭ, după unŭ morbŭ scurtŭ astăḑĭ la 3 óre diminéţa şĭ-a datŭ nobilulŭ sufletŭ în mânile Creatorului. Rĕmăşiţele pământescĭ ale repausatului se vorŭ depune la odihna eternă Joi în 8 Decemvre s. n. la 3 óre după améḑĭ în cimiteriulŭ din locŭ după ritulŭ greco-catolicŭ. Acéstă jalnică şi durerósă scire o aducŭ la cunoscinţa tuturorŭ consângenilorŭ, amicilorŭ şi cunoscuţilorŭ.

Sas-Sebeşŭ, în 6 Decemvre 1887. *Jalnicii Consângeni.*

Fiă-i ţĕrîna uşoră şi memoria eternă.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**

---

18. *Năpustire* (ca verbŭ şi subst.)=slobodire, demitere d. e. Năpustit'ai pruncii dela şcólă? — Fi bunŭ şi năpusteşte viţeii din grajdŭ! — Ţĭ am spusŭ să nu năpustescĭ vĕrtejulŭ pe uşă!
   Căpitane, căpitane
   Năpusti-mĕ din cătane!
19. *Tistaşŭ* (ung.)=curatŭ; clarŭ, limpede d. e. Acesta-i omŭ tistaşŭ. Elŭ grăiesce tistaşŭ românesce! Pe alocurea se aude şi cuvêntulŭ „tistăşagŭ“= curăţenie; limpeḑime.
20. *Burculuire* (ca verbŭ şi subst.)=a învinge, a birui d. e. cu vorba. Ţĭ-am spusŭ omenesce, că te-a *burcului*, că dóră veḑĭ tu bine acesta are o gură ca o meliţă!
21. *Fuicaşŭ*=omŭ nebunaticŭ, săritŭ din ţiţinĭ; fără scaunŭ la vorbă.
22. *Dĕlă*=vină; pricină.
23. *Colnicŭ*=cărare, care fuge dreptŭ la vale pe cóste.
   Pe celŭ délŭ, pe celŭ colnicŭ
   Merge-unŭ tinerelŭ voinicŭ.
24. *Mămuţă*=mamă, maică, măicuţă.
   Băditţă, apă ţi oiu da,
   Dér guriţă credŭ că ba,
   Că m'a bate *mămuţa!*
25. *Jarnău*=părău făcutŭ în scopulŭ de a se scurge apa.
26. *Pĕcuină* pl. pĕcuinĭ=oile carĭ dau lapte.
27. *Mânzărĭ* (n'are singularŭ)=oile şi caprele, carĭ umblă pe strungă, adecă se mulgŭ.
   Pe celŭ dealŭ cu clăile,
   Badea i cu mânzările.
28. *Lăşire* (ca verbŭ)=a alunga, a gonĭ d. e. paserile.
   Câţĭ drumarĭ pe drumŭ treceau
   Toţĭ în cuibulŭ meu svêrleau
   Şi pe mine mĕ *hăşiau.*
29. *Cicere* (ca verbŭ şi subst.)=Chitire, înfrunsĕţare, împodobire.
   Casa ta-i frumosŭ *cicită*
   Şi-i cu paie acoperită!
30. *Buire* (ca verbŭ)=năvălire, a da năvală, grămădire.
   Corbii grămadă buiau,
   Preste taberĭ se'nvêrteau
   Şi cu grózâ croncăneau.
31. *Cergă*, aşa se numesce unŭ felŭ de ţolŭ,pregătitŭ din lână şi cânepă (Rodna veche şi nouă)
   Mĕi, bădiţă, omŭ ciudatŭ,
   Inturna-te-ar măta 'n patŭ,
   M'ai iubitŭ şi m'ai lăsatŭ;
   Inturna-te-ar cu ţolulŭ,
   Că-mĭ fuşĭ dragă, ca sufletulŭ,
   Inturna-te-ar cu *cerga,*
   Că-mĭ fuşĭ dragŭ ca inima!
32. *Cârnire* (ca verbŭ)=a trage încóce şi'n colo; a smênci ceva cu puterea.
33. *Hăcă*=năcasŭ, neplăcere, supărare, scârbă, sfadă, cértă, procesŭ.
   C'a vinĭ Vinerea mare,
   Pentru puiŭ a fi 'ntrebare,
   Şi-a venĭ Vinerea mică,
   Şi s'a 'ntinde mare *hăcă.*
34. *Măşcatŭ*=bobatŭ d. e. grâulŭ.
   Frunḑă verde grâu măşcatŭ,
   De tînĕrŭ m'am însuratŭ,
   Rea muiere mi am luatŭ.
35. *Hârcăire* (ca verbŭ)=rĕsuflare de greu. D'aicĭ subst. „hârcă«=babă bĕtrână.
36. *Zăhăire*=conturbare, disturbare, smintire dela ceva lucru; năcăjire, supărare.
   Aşŭ da doi boi şi mai bine
   Să găsescŭ unŭ omŭ ca mine;
   Boii nu mĕ *zăhăiescŭ,*
   Omŭ ca mine nu găsescŭ.
37. *Mocoşire* (ca verbŭ şi subst.)=umblare 'ncolo şi încóce, pierdere de vreme.
   Şi prin casă *mocoşesce*
   Şi pricinĭ 'şĭ totŭ găsesce.
38. *Frĕlă*=bărbatŭ orĭ muiere, care grăiesce câte verḑĭ şi uscate. D'aicĭ verbulŭ: a *freli*=a vorbi fără căpătâiŭ, fără motivŭ.
39. *Tortorosală*=omŭ care vorbesce fără şirŭ, fără logică. D'aicĭ verbulŭ: a tortorosi=a vorbi multe, dér rele.
40. *Flişturŭ*=fată nebunaticŭ, sărită din ţiţinĭ.
41. *Fleóncă*=femeiă próstă, îmbrăcată fără nicĭ unŭ pic de îngrijire.
42. *Flĕndură*=vĕşmêntŭ rĕu, sfârticatŭ, ruptŭ.
43. *Forforodii*=minciunĭ, vorbe băbescĭ.
44. *Rapsă*, rapţă=lovitură, palmă.

(Va urma)

**Cursulŭ la bursa de Viena**

din 5 Decemvre st. n. 1887.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Rentă de aurŭ 5% | 99 95 | Bonurĭ croato-slavone | 104.25 |
| Rentă de hârtiă 5% | 95.90 | Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | 99.— |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 149.75 | Imprumutulŭ cu premiu ung. | 124.90 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 95.70 | Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului | 124.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | —— | Renta de hârtiă austriacă | 81.35 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 112 — | Renta de arg. austr. | 83.— |
| Bonurĭ rurale ungare | 105.40 | Renta de aurŭ austr. | 112 30 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 1C3 40 | Losurile din 1860 | 134.70 |
| Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ | 104 20 | Acţiunile băncel austro-ungare | 887.— |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104 20 | Act. băncel de creditŭ ung. | 286.25 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 104 40 | Act. băncel de creditŭ austr. | 279. 0 |
| | | Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ | 5.93 |
| | | Napoleon-d'orĭ | 9.96 |
| | | Mărcĭ 100 împ. germ. | 61.70 |
| | | Londra 10 Livres sterlinge | 126.— |

**Bursa de Bucuresci.**

Cota oficială dela 19 Noemvre st. v. 1887.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română (5%) | 93½ | 94½ |
| Renta rom. amort. (5%) | 96— | 97— |
| » convert. (6%) | 91— | 92— |
| Impr. oraş. Buc. (20 fr.) | 34— | 36— |
| Credit fonc. rural (7%) | 105— | 106— |
| » » » (5%) | 91¾ | 92¼ |
| » » urban (7%) | 103— | 104— |
| » » » (6%) | 96— | 97— |
| » » » (5%) | 87½ | 88½ |
| Banca naţională a României 500 Lei | —— | —— |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | —— | —— |
| « » » Naţională | —— | —— |
| Aurŭ contra bilete de bancă | 14.¼ | 15.— |
| Bancnote austriace contra aurŭ | 2.03 | 2.04 |

**Cursulu pieţei Braşovŭ**

din 6 Decemvre st. n. 1887.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8.55 | Vênd. | 8.57 |
| Argint românesc | » | 8.52 | » | 8.56 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 9.94 | » | 9.96 |
| Lire turcescĭ | » | 11.22 | » | 11.25 |
| Imperialĭ | » | 10.22 | » | 10.26 |
| Galbenĭ | » | 5.87 | » | 5.90 |
| Scrisurile fonc. »Albina« 6% | » | 101.— | » | 102.— |
| » » » 5% | » | 98.— | » | 99.— |
| Ruble Rusescĭ | » | 110.— | » | 111.½ |
| Discontulŭ | » | 7—10% pe anŭ. | | |





# Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

## I. Plecarea trenurilorŭ:

**1. Dela Braşovŭ la Peşta:**

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

**2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:**

Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după améḑĭ.

## II. Sosirea trenurilorŭ:

**1. Dela Peşta la Braşovŭ:**

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

**2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:**

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după améḑĭ.

## A. Plecarea postelorŭ:

*a)* Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după améḑĭ.
*b)* „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după améḑĭ.
*c)* „ „ în *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
*d)* „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
*e)* „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

## B. Sosirea postelorŭ:

*a)* Dela *Rĕşnovŭ Zĕrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte da améḑĭ.
*b)* „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
*c)* Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
*d)* „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
*e)* „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

# TARIFA
## anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.
Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

**Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:**

| | | |
|---|---|---|
| Pentru repeţirĭ de | 3— 4 orĭ | 10% |
| „ „ „ | 5— 8 „ | 15% |
| „ „ „ | 9—11 „ | 20% |
| „ „ „ | 12—15 „ | 30% |
| „ „ „ | 16—20 „ | 40% |
| Dela 20 de repeţirĭ în susŭ | | 50% |

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

## Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numĕrii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa ămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS"*

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.